

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Mgr. Ing. Petrem Šuránkem ve věci

žalobkyně: **S. R., narozena X**
státní příslušnice Irácké republiky
toho času v X
zastoupena Organizací pro pomoc uprchlíkům
sídlem Kovářská 4, 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o **žalobě proti rozhodnutí** žalovaného ze dne 15. 10. 2018,
č. j. OAM-243/LE-BE01-LE30-PS-2018, ev. č. x,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 10. 2018, č. j. OAM-243/LE-BE01-LE30-PS-2018, ev. č. x, se zrušuje.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou osobně dne 19. 10. 2018, domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 10. 2018, č. j. OAM-243/LE-BE01-LE30-PS-2018, ev. č. x (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo rozhodnuto podle § 46a odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) o zajištění žalobkyně v zařízení pro zajištění cizinců (dále jen „ZZC“) do 10. 12. 2018.

2. Žalobkyně po odstranění vad a rozporů v doplněních podané žaloby v první řadě namítá, že je zranitelnou osobou ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu, neboť se nachází v prvních měsících těhotenství, což se dozvěděla dne 6. 10. 2017 během svého pobytu v Německu. K tomu dokládá lékařské potvrzení – kopii snímku z ultrazvuku (přiložená kopie sonografického snímku s datem 6. 10. 2018 a jménem R. z kliniky ve Weidenu zachycuje obraz plodu a uvádí údaj LP=x). Žalobkyně zdůrazňuje, že žalovaný o jejím těhotenství věděl nebo měl vědět, protože je jasně uvedla do protokolu sepisovaného v průběhu řízení o správním vyhoštění, což se uvádí i na str. 3 rozhodnutí o jejím správním vyhoštění, a lékařské potvrzení měla po celou dobu u sebe. Za účelem potvrzení této skutečnosti navštívila i lékaře v ZZC, avšak z důvodu jazykové bariéry další potvrzení nedostala. Předkládané potvrzení z kliniky ve Weidenu však považuje za dostatečný důkaz svého tvrzení. Žalovaný podle ní pochybil, pokud neučinil žádné kroky, aby prokazatelně stanovil, zda je či není zranitelnou osobou.
3. S ohledem na to, že je žalobkyně zranitelnou osobou, mohla být podle § 46a odst. 3 zákona o azylu podrobena zajištění jen za situace, že by opakovaně a závažným způsobem porušovala povinnosti uložené jí zvláštním opatřením. Takové opatření jí však uloženo nebylo. Žalobkyně se obává, že pobyt ve vězeňském prostředí může mít z psychického i fyzického hlediska negativní vliv na její zdraví i na vývoj nenarozeného dítěte.
4. Bez ohledu na uvedené také žalovaný nesprávně zohlednil možnosti uplatnění alternativ k zajištění podle § 47 zákona o azylu vzhledem k tomu, že spolu s ní je v ZZC ubytována také její šestiletá nezletilá dcera. Napadené rozhodnutí je podle žalobkyně v rozporu s nejlepším zájmem dítěte, neboť faktickou alternativou k zajištění žalobkyně mohlo být umístění žalobkyně s manželem a dcerou do Příjímacího střediska v Zastávce u Brna, jež v minulosti také sloužilo k umisťování zajištěných cizinců s rodinami. Na nutnost zvážení této alternativy ostatně poukázal také Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) v rozsudku ze dne 17. 6. 2015, č. j. 1 Azs 39/2015-28. Za lichý tak žalobkyně považuje argument, že správní orgán není příslušný k rozhodnutí o umístění dítěte do konkrétního zařízení. Žalovaný se podle ní nesprávně domníval, že jí nelze uložit zvláštní opatření z důvodu, že v minulosti opustila území České republiky a chtěla jet do Francie. To sice může působit jako podpůrný argument k otázce ochoty žalobkyně spolupracovat se státními orgány, nejedná se však o relevantní fakt z hlediska zvláštních opatření podle zákona o azylu a stejně tak neexistuje žádná souvislost mezi motivací žalobkyně k podání žádosti o mezinárodní ochranu resp. účelovostí takové žádosti a neúčinností zvláštních opatření. Ostatně i v případě účelových žádostí o mezinárodní ochranu vyžaduje § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu zvážit nemožnost uložení zvláštních opatření namísto zajištění (zde žalobkyně upozorňuje též na závěry vyslovené v rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 5. 12. 2016, č. j. 44 A 26/2016-20). Žalovaný reálně alternativy zajištění nezvažoval a k ukládání povinnosti setrvat v ZZC přistupuje podle žalobkyně paušálně a automaticky u každého cizince, který žádost o mezinárodní ochranu podal v ZZC, protože pouze přebírá zjištění jiného správního orgánu v předchozím řízení, aniž by sám prováděl úkony směřující ke zjištění, zda není možné účast cizince na řízení o mezinárodní ochraně zajistit jinak. Jeho postup se jí tak jeví spíše jako sankce za využití práv plynoucích jí z mezinárodních závazků České republiky a ze zákona o azylu.
5. Žalobkyně s ohledem na uvedené zásadně nesouhlasí s tím, že by žalovaný v její věci rozhodoval s přihlédnutím k okolnostem případu a tak, aby přijaté řešení odpovídalo veřejnému zájmu a vycházelo ze skutečně zjištěného stavu věci ve smyslu § 2 odst. 4 a § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).

Žalovaný zohlednil pouze pobyt žalobkyně na území bez pobytového oprávnění, ostatní okolnosti však nevzal dostatečně v úvahu, třebaže mu to ukládají nejen zmíněná ustanovení správního řádu, ale též bod 6 preambule směrnice 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (dále jen „návratová směrnice“).

6. S ohledem na dopady zajištění na žalobkyni a její nenarozené dítě se navíc žalobkyně domnívá, že doba zajištění stanovená na 60 dní je nepřiměřená. Nadto žalovaný stanovil chybně počátek této doby na den podání žádosti (11. 10. 2018), od čehož odvodil konec doby zajištění dnem 10. 12. 2018. Žalobkyně však byla na svobodě omezena v ZZC již od 7. 10. 2018 v rámci předcházejícího řízení o správním vyhoštění, kdy správní orgán činil kroky ke zjištění její totožnosti.
7. Žalovaný se vyjádřil k původnímu znění doplnění žaloby zpracovanému předchozím zástupcem žalobkyně, které však žalobkyně v návaznosti na změnu zastoupení nahradila jinou argumentací. K té se však žalovaný již nevyjádřil, ačkoliv mu byla řádně zaslána. Postačí tak pouze shrnout, že žalovaný navrhl zamítnutí žaloby jako nedůvodné. Zdůraznil především skutečnost, že žalobkyně předložila pouze padělané bulharské doklady, pravý doklad nalezen nebyl a nebyla tak dostatečně zjištěna její totožnost. Žalobkyně opakovaně porušila nelegálním vstupem a pobytem právní předpisy a existuje tak reálné nebezpečí, že své povinnosti nebude nadále respektovat a bude mařit výkon správního vyhoštění. Vzhledem k tomu podle něj nebylo možné účinně uplatnit zvláštní opatření podle § 47 zákona o azylu.
8. Krajský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, v rozsahu napadených výroků a v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Soud přitom dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
9. Obsahem správního spisu je především rozhodnutí Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje, odboru cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort (dále též „krajské ředitelství“), ze dne 7. 10. 2018, jímž byla žalobkyně spolu s jejím tvrzeným manželem (a v doprovodu xleté dcery) podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) zajištěna za účelem správního vyhoštění na dobu 60 dnů od okamžiku omezení osobní svobody. V odůvodnění tohoto rozhodnutí je mimo jiné shrnut obsah protokolu o výsledku žalobkyně provedeném dne 7. 10. 2018 poté, co žalobkyni s manželem a dcerou převzali čeští policisté od německých policistů, kteří je zadrželi předchozího dne v ranních hodinách při kontrole autobusu na lince Praha – Paříž. Žalobkyně do protokolu uvedla, že lékařka jí včera v Německu řekla, že je v 11. týdnu těhotenství, otcem dítěte je muž, který ji doprovází. Z Iráku vycestovala počátkem roku 2018. Byla tam vdaná za muže o 20 let staršího, který bil ji i její dceru a ona se bála o jejich životy. S větší skupinou se s pomocí převaděčů dostala přes moře z Turecka do Řecka, kde se seznámila se současným manželem, s nímž byla oddána v mešitě v Aténách před asi 6 měsíci. V Řecku jí ale bylo ubližováno a její muž chtěl, aby se dostali pryč. Obstarali si falešné bulharské doklady, protože neměli možnost získat oprávnění k pobytu, a letecky se dostali do Prahy. Sdělila, že nemá žádný cestovní doklad a jejich cílem je Francie. Dále je z podstatných listin ve správním spisu jednoslovná žádost o mezinárodní ochranu („azyl“) ze dne 11. 10. 2018,

předávací protokol z téhož dne, kde je zjištěno, že žalobkyně má pozitivní záznam v systému EURODAC (jeho povaha není z připojených listin soudu patrná) a napadené rozhodnutí ze dne 15. 10. 2018. Součástí správního spisu nejsou protokoly o výslechu žalobkyně v řízení o správním vyhoštění či jiných řízeních, ani jakékoliv bližší podkladové materiály. Založen je dále protokol o poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 23. 10. 2018, v němž žalobkyně taktéž uvádí, že je těhotná.

10. V rámci odůvodnění napadeného rozhodnutí je především uvedeno, že nebyla spolehlivě zjištěna totožnost žalobkyně, protože předložila pouze padělané bulharské doklady totožnosti a ani lustrací v příslušných evidencích nebylo možné její totožnost ověřit, přičemž sama prohlásila, že nemá žádný vlastní pravý doklad totožnosti, a navíc uvedla, že nehodlá v České republice setrvat, ale chce pokračovat v nelegální cestě do Francie. Žalobkyni žalovaný vytknul, že neoprávněně vstoupila do několika států a svou pobytovou situaci nijak neřešila, např. podáním žádosti o mezinárodní ochranu, až do doby svého zadržení v České republice poté, co byla navrácena z Německa. Z toho žalovaný dovodil, že by v případě svého propuštění žalobkyně ve svém jednání pokračovala a opětovně opustila Českou republiku, popř. by se snažila bránit své identifikaci např. tím, že by se vyhýbala dalšímu kontaktu se správním orgánem. S ohledem na to proto žalovaný považoval za nutné vést se žalobkyní řízení ve věci mezinárodní ochrany a činit kroky za účelem spolehlivého zjištění její totožnosti za současného omezení osobní svobody. Cílem žalobkyně totiž není získat ochranu před pronásledováním, resp. vážnou újmu v České republice, nýbrž dosáhnout svého propuštění ze zajištění a zabránit své identifikaci. V případě propuštění by nebyla nijak motivována spolupracovat se správním orgánem, naopak by hrozilo, že neoprávněně vstoupí do Francie a zmaří správní řízení o její žádosti o udělení mezinárodní ochrany. S ohledem na její dosavadní nezákonné jednání a na účelové podání žádosti až po svém zajištění, ač o mezinárodní ochranu mohla požádat dříve během svého pobytu na území několika členských států EU, by podle žalovaného nebylo uložení zvláštního opatření podle § 47 zákona o azylu účinné. Žalobkyně podle žalovaného není ani osobou zranitelnou, když není mj. ani těhotnou ženou. Protože o mezinárodní ochranu požádala pouze ona sama, žalovaný není oprávněn posuzovat otázku možného zajištění podle zákona o azylu jejího nezletilého dítěte, které ji doprovází, resp. ji posuzovat jako rodiče s nezletilým dítětem. Přesto žalovaný ale zohlednil nejlepší zájem dítěte tím, že jej umístil spolu s rodiči do stejného zařízení, které je pobytu nezletilých dětí speciálně uzpůsobeno a zajistil tak respektování základních aspektů rodinného života žalobkyně a jejího dítěte. Protože žalovaný nemá prostředky ke zjištění a ověření totožnosti žalobkyně, která nejeví snahu přispět k prokázání své totožnosti, musí vyčkat na provedení identifikačních úkonů Policií České republiky, pro což by mělo postačovat 60 dnů. Po spolehlivém zjištění totožnosti dojde k propuštění žalobkyně, v opačném případě k prodloužení jejího zajištění. S ohledem na uvedené byla tedy žalobkyně zajištěna do dne 10. 12. 2018. Napadené rozhodnutí žalobkyně převzala dne 16. 10. 2018.

11. Soud poté, co ověřil, že žaloba byla podána včas, že je věcně i místně příslušným soudem a že napadené rozhodnutí je rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s., přezkoumal napadené rozhodnutí v žalobou vymezeném rozsahu. Dospěl přitom k závěru, že žaloba je důvodná.

12. Podle § 46a odst. 1 písm. a) zákona o azylu ministerstvo může v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li

účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže účelem zajištění je spolehlivé zjištění nebo ověření jeho totožnosti, není-li takový postup v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

13. Podle § 46a odst. 3 zákona o azylu, jde-li o žadatele o udělení mezinárodní ochrany, který je zranitelnou osobou, s výjimkou osoby se zdravotním postižením, které nebrání jejímu umístění v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, může ministerstvo v případě nutnosti rozhodnout o jeho zajištění, pouze pokud je starší 18 let a porušil opakovaně závažným způsobem povinnost uloženou mu zvláštním opatřením.
14. Podle § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí zranitelnou osobou zejména nezletilá osoba bez doprovodu, rodič nebo rodina s nezletilým dítětem nebo rodič nebo rodina se zletilým dítětem se zdravotním postižením, osoba starší 65 let, osoba se zdravotním postižením nebo s vážným onemocněním, těhotná žena, oběť obchodování s lidmi nebo osoba, která byla mučena, znásilněna nebo podrobena jiným vážným formám psychického, fyzického nebo sexuálního násilí.
15. Podle § 47 odst. 1 zákona o azylu se zvláštním opatřením rozumí rozhodnutím ministerstva uložená povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany: a) zdržovat se v pobytovém středisku určeném ministerstvem, nebo b) osobně se hlásit ministerstvu v době ministerstvem stanovené.
16. Soud považuje za důvodný již první žalobní bod upozorňující na skutečnost, že žalovaný cíleně či z nedbalosti přehlédl skutečnost, že žalobkyně je zranitelnou osobou. Součástí správního spisu je rozhodnutí o zajištění žalobkyně v režimu zákona o pobytu cizinců, v jehož odůvodnění se okolnost, že žalobkyně je těhotná, výslovně uvádí. Tuto okolnost dokládá též snímek ze sonografického vyšetření pořízený v době zadržení žalobkyně německými orgány, který je označen příjmením žalobkyně, a též v něm uváděné datum 13. 7. 2018, které by odpovídalo 12. týdnu těhotenství v době vyšetření, což přibližně odpovídá tvrzení žalobkyně.
17. I kdyby však žalobkyně nebyla těhotnou, je zcela nepochybně také rodičem (resp. členem rodiny) s nezletilým dítětem, jež § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu výslovně mezi zranitelné osoby zahrnuje. V tomto směru je přitom podstatné to, zda rozhodnutí o uložení povinnosti setrvat v ZZC rodiče a dítě, jež je dlouhodobě v jeho péči, rozdělí (viz např. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 11. 5. 2018, č. j. 49 A 3/2018-75, publikovaný pod č. 3787/2018 Sb. NSS) nebo to, že je sice nerozdělí, ale dítě bude s rodičem fakticky nuceno podmínky zajištění sdílet. V tomto směru není rozhodující skutečnost, zda povinnost setrvat v ZZC byla žalovaným uložena přímo tomuto nezletilému dítěti nebo nezletilé dítě takto zajištěného rodiče pouze fakticky doprovází, aby nedošlo k jejich oddělení, neboť z textu zákona lze jednoznačně dovodit, že zákonodárce považuje za potřebné při využívání institutů podle zákona o azylu chránit právo na rodinný život a přitom poskytovat zvýšenou ochranu nezletilým, a to mj. tím, že umožňuje jejich zajištění pouze ve zvláště výjimečných případech.
18. Dikce § 46a odst. 3 zákona o azylu zcela jednoznačně umožňuje omezit osobní svobodu těhotných žen i rodičů s nezletilým dítětem pouze za podmínky předchozího vyčerpání zvláštních opatření nahrazujících toto omezení

osobní svobody. Nestačí tedy sebelépe odůvodnit, proč by taková opatření nebyla v daném případě účinná, zákon vyžaduje učinit alespoň jeden pokus formou opatření neomezujícího osobní svobodu. Teprve pokud by se prokázalo, že zajišťovaná zranitelná osoba podmínky zvláštního opatření nesplnila, lze přistoupit k uložení povinnosti setrvat v ZZC.

19. Ze správního spisu je patrné, že žádný takový pokus nebyl učiněn, žalovaný naopak skutečnost, že žalobkyni doprovází nezletilé dítě a že je těhotná, při svém závěru, že není v postavení zranitelné osoby, ignoroval. V takové situaci nelze postupovat jinak, než napadené rozhodnutí i bez jednání zrušit, neboť skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisy [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.].
20. V dané situaci tak již nebylo nutné blíže zkoumat, zda obavy z neúčinnosti zvláštních opatření byly namístě a opíraly se o relevantní skutečnosti, stejně jako to, zda délka zajištění žalobkyně byla zvolena v přiměřené míře a zda byl správně určen poslední den trvání doby zajištění.
21. S ohledem na uvedené tedy soud napadené rozhodnutí zrušil. Soud však již nerozhodoval o vrácení věci žalované k dalšímu řízení ve smyslu § 78 odst. 4 s. ř. s., neboť zrušením napadeného rozhodnutí, které bylo prvním úkonem v řízení, zde již není řízení, v němž by bylo možné pokračovat (srov. obdobně rozsudek NSS ze dne 22. 12. 2015, č. j. 4 Azs 234/2015-36).
22. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalobkyně, která byla ve věci úspěšná, požadavek na náhradu nákladů řízení neuplatnila a ani takové náklady neplynou z obsahu spisu. Proto soud rozhodl tak, že žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení nepřisluší. Původně ustanovený advokát ve stanovené lhůtě svou odměnu nevyčíslil, proto o otázce jeho odměny soud nerozhodoval.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 30. listopadu 2018

Mgr. Ing. Petr Šuránek, v. r.
samosoudce